

ข้อมูลประกอบการสนทนา

.....สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ.....

ผู้รับรอง นายอุทัย ฉิมฉิมอิน

.....ประธานสภาผู้แทนราษฎร และ ประธานรัฐสภา.....

ผู้มาเยือน นายเฮมาเอ็ด อุดดิน.....

.....เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
ประจำประเทศไทย

วัน.....พฤษภาคม.....ที่..... 12เดือน.....กรกฎาคม..... พ.ศ. ๒5๓๕

สถานที่.....ห้องรับรองหมายเลข 1.....

เวลา 1๔.๓๐ นาฬิกา

ฝ่ายข้อมูลข่าวสาร

กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อมูลสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
นายเฮมาเอ็ด อุดดิน
เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย
เจ้าเยี่ยมคารวะ
นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ 12 กรกฎาคม 2544
เวลา 14.30 นาฬิกา
ณ ห้องรับรองหมายเลข 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาว ฃ กมล ไต้ประคินธุ์
เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 4
ฝ่ายข้อมูลข่าวสาร
กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
โทร. 357-3100 ต่อ 3150
ผู้จัดทำข้อมูล

สภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

เอกสารประกอบ	หน้า
1. ประเด็นประกอบการสนทนา.....	1
2. ชีวประวัติเอกอัครราชทูตฯ.....	5
3. รัฐสภาบังกลาเทศ.....	6
4. ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภา.....	7
5. ข้อมูลกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ.....	8
6. ข้อมูลทั่วไปสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ.....	13
7. ข้อมูลการค้าไทย-บังกลาเทศ.....	23
8. ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของบังกลาเทศ.....	26
9. ข้อมูลประเทศไทย.....	27

ประเด็นประกอบการสนทนา

- 1. กล่าวต้อนรับ** นายเฮมาเอ็ด อุดคิน เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย ในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ โดยได้เข้าถวายอักษรสาสน์ตราตั้งเป็นเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทยเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2544 (2001)

อนึ่ง นายเฮมาเอ็ด อุดคิน ปัจจุบันอายุ 53 ปี สมรสแล้ว มีบุตรสาว 2 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยชากา และก่อนเข้าดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย เคยดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ ในกระทรวงการต่างประเทศของบังกลาเทศตามลำดับ ดังนี้ ผู้ช่วยเลขานุการ กองการบริหารงาน กองวิเทศสัมพันธ์ และกองเอเชียใต้ ผู้อำนวยการกององค์การระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศและกรมองค์การสหประชาชาติ เลขานุการโท สำนักข้าหลวงใหญ่สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำสาธารณรัฐอินเดีย เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำราชอาณาจักรเบลเยียม เลขานุการเอก ที่ปรึกษา และอัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำสหรัฐอเมริกา และอัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2. ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภา** รัฐสภาไทยและรัฐสภาสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยฝ่ายบังกลาเทศ นั้น นาย Md.Abdul Hamid รองประธานรัฐสภาบังกลาเทศ ได้เคยเดินทางมาเยือนประเทศไทย ระหว่างวันที่ 2-4 สิงหาคม 2542 (1999) และได้เข้าเยี่ยมชมการระดมทุนของนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภาในขณะนั้น เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2542 (1999) พร้อมทั้งได้มอบหนังสือเชิญจากรองประธานรัฐสภาบังกลาเทศ เพื่อเชิญประธานรัฐสภาให้นำคณะผู้แทนฯ ไปร่วมการประชุมสมาชิกรัฐสภาเอเชียเพื่อสันติภาพและความร่วมมือ (Asian Parliamentarians' Conference for Peace and Cooperation) ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงธากา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม - 4 กันยายน 2542 (1999) ซึ่งประธานรัฐสภาได้มอบหมายให้พลเอก วิจิต บุญยะวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา นำคณะผู้แทนฯ ไปร่วมการประชุมดังกล่าว

นอกจากนี้ รัฐสภาของทั้งสองประเทศยังมีความสัมพันธ์กันในระดับพหุภาคีในรูปการเป็นภาคีสมาชิกสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union-IPU) ร่วมกัน ฉะนั้น การเยี่ยมชมของสมาชิกรัฐสภาทั้งสองประเทศจะกระทำในลักษณะระหว่างสมาชิกหน่วยประจำชาติไทยและบังกลาเทศในองค์กรดังกล่าวด้วย

3. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ รัฐสภาไทยได้มีการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ ขึ้นเมื่อปี 2543 (2000) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐสภาของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ปัจจุบันกลุ่มฯ มีสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 52 คน ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 26 คน สมาชิกวุฒิสภา 22 คน และสมาชิกสมทบจากอดีตสมาชิกรัฐสภาจำนวน 4 คน
4. ความสัมพันธ์ทางการทูต ประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับบังกลาเทศ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2515 (1972) ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลไทยได้แต่งตั้งให้นายพิทยา พุกกะมาน ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงธากา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ส่วนรัฐบาลบังกลาเทศได้แต่งตั้งให้นายเฮมาเอ็ด อุดคิน ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้ดำเนินมาด้วยดีทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนกันของบุคคลในระดับสูงและระดับประชาชนทั่วไป อยู่เสมอ โดยในระดับพระราชวังนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ เยือนบังกลาเทศ ระหว่างวันที่ 16-21 มกราคม 2535 (1992) สำหรับประธานาธิบดีของบังกลาเทศนั้นก็เคยเดินทางมาเยือนไทยหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลโท Hussain Mohammad Ershad อดีตประธานาธิบดีบังกลาเทศได้เดินทางมาเยือนไทยถึง 3 ครั้ง คือ ในปี 2528 (1985) ในปี 2531 (1988) และในปี 2533 (1990) ส่วนบุคคลสำคัญระดับสูงนั้น ฝ่ายบังกลาเทศ ล่าสุด นาย Abdus Samad Azad รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 2-4 พฤศจิกายน 2541 (1998) ส่วนฝ่ายไทยนั้น ล่าสุด ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย ก็ได้เดินทางไปเยือนบังกลาเทศระหว่างวันที่ 8-10 กรกฎาคม 2541 (1998)
5. ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน การค้าระหว่างไทยและบังกลาเทศยังมีมูลค่าไม่มากนัก โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด และการค้าระหว่างทั้งสองฝ่ายในปี 2543 (2000) มีมูลค่ารวม 265 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับสินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปยังบังกลาเทศ ได้แก่ ปูนซีเมนต์ เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายเส้นใยประดิษฐ์ ผ้าฝ้าย ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ สิ่งทออื่นๆ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม เคมีภัณฑ์ กระดาษ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์ สำหรับสินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากบังกลาเทศ ได้แก่ เส้นใยใช้ในการทอ กุ้งสดแช่เย็นและแช่แข็ง หนังกบและหนังฟอก ปูย ผ้าฝ้าย เสื้อผ้า รองเท้า และผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ ด้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็ก ปลาหมึกสด แช่เย็นและแช่แข็ง ยางรถยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

เป็นต้น และทั้งสองประเทศยังมีแนวโน้มที่จะขยายความร่วมมือด้านการค้าภายใต้กรอบความร่วมมือระดับทวิภาคี ซึ่งไทยและบังกลาเทศได้มีการลงนามในความตกลงจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-บังกลาเทศ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2525 (1982) และได้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมดังกล่าวไปแล้ว 6 ครั้ง ล่าสุด ฝ่ายไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2541 (1998) นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือกันภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจบังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา และไทย (BIMST-EC) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2540 (1997) และในระหว่างการประชุมระดับรัฐมนตรี BIMST-EC ครั้งที่ 2 ณ กรุงธากา เมื่อปี 2541 (1998) ที่ประชุมได้จัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่แต่ละประเทศสมาชิกเป็นประเทศนำ (lead country) ในสาขาความร่วมมือ 6 สาขา คือ ด้านการค้าและการลงทุน เทคโนโลยี การคมนาคมและขนส่ง การประมง พลังงาน และการท่องเที่ยว โดยไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประเทศนำในสาขาความร่วมมือด้านการประมง ในขณะที่บังกลาเทศเป็นประเทศนำในสาขาการค้าและการลงทุน

สำหรับด้านการลงทุนนั้น ข้อมูลเมื่อเดือนกันยายน 2543 (2000) ระบุว่า มีภาคเอกชนของไทยเข้าไปลงทุนในบังกลาเทศแล้วจำนวน 10 ราย โดยลงทุนในด้าน โทรทัศน์และชิ้นส่วน ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ท่อพีวีซี พลาสติก เครื่องหนัง เครื่องประดับ น้ำแร่ และกิจการ โรงแรม (กลุ่ม Central Group) นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเข้าไปลงทุนผลิต และจำหน่ายก๊าซหุงต้มในบังกลาเทศโดยร่วมทุนกับบริษัทของญี่ปุ่น และฝ่ายไทยได้พยายามเสนอให้มีการเจรจาเรื่องการลงทุนเพื่อทำการประมงระหว่างภาคเอกชนไทยและบังกลาเทศในอ่าวเบงกอล ซึ่งมีทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ฝ่ายบังกลาเทศได้เคยแจ้งให้ทราบว่ารัฐบาลบังกลาเทศชุดปัจจุบันกำลังทบทวนและจัดทำนโยบายการประมงฉบับใหม่ และจะพิจารณาข้อเสนอของฝ่ายไทยต่อไป

สำหรับยุทธศาสตร์ของไทยต่อบังกลาเทศนั้น บังกลาเทศนับเป็นประเทศในลำดับต้นในภูมิภาคเอเชียใต้ที่ไทยต้องการจะกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือด้วย เนื่องจากบังกลาเทศมีศักยภาพทางเศรษฐกิจ เพราะมีทรัพยากรด้านน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้ บังกลาเทศยังนับเป็นตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคของไทย ไทยจึงพร้อมที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการค้าในการผลักดันสินค้าแบรนด์เนม และผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล ไปยังตลาดบังกลาเทศ และด้านการลงทุนในด้าน การเกษตร พลังงาน การก่อสร้าง การประมง อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ บังกลาเทศยังเป็นมิตรประเทศของไทยในเวทีการประชุมระหว่างประเทศ ไทยจึงควรผลักดันให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบังกลาเทศ โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ BIMST-EC ซึ่งทั้งไทยและบังกลาเทศเป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างโดดเด่น

6. ความร่วมมือด้านวิชาการและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2522 (1979) ไทยและบังกลาเทศได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม การศึกษา และวิทยาศาสตร์ โดยไทยจัดอันดับความสำคัญของความร่วมมือกับบังกลาเทศในกลุ่มที่สองรองจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นความร่วมมือทางวิชาการ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในปี 2541 (1998) ไทยได้ให้ทุนการศึกษาดูงาน และฝึกงานแก่เจ้าหน้าที่บังกลาเทศ เพื่อศึกษาดูงานและฝึกอบรมในหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาของไทย 2 ลักษณะ คือ ความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี จำนวน 15 ทุน และความช่วยเหลือในรูปแบบไตรภาคี โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น JICA และสำนักเลขาธิการแผน โคลัมโบ จำนวน 8 ทุน สำหรับความช่วยเหลือดังกล่าวครอบคลุมถึงสาขาต่าง ๆ อาทิ เกษตรกรรม การชลประทาน การสาธารณสุข การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบโทรคมนาคม และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นต้น

7. สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของบังกลาเทศ ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2544 (2001) รัฐบาลชุดปัจจุบันของบังกลาเทศกำลังจะครบวาระการบริหารประเทศ 5 ปี พร้อมกับการครบวาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบังกลาเทศ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญของบังกลาเทศ รัฐบาลรักษาการณ์จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายใน 90 วัน ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นในเดือนตุลาคม สกนี้ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 (2001) ถือเป็นวันที่นาง Sheikh Hasina นายกรัฐมนตรีของบังกลาเทศได้ดำรงตำแหน่งครบวาระ 5 ปี และนับเป็นนายกรัฐมนตรีของบังกลาเทศคนแรกที่สามารถดำรงตำแหน่งจนครบวาระได้

ชีวประวัติเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย

ชื่อ	นายเฮมาเอ็ด อุดดิน (Mr. Hemayet Uddin)
เกิด	21 มิถุนายน ค.ศ. 1948 กรุงเทพฯ
สถานภาพสมรส	สมรสแล้วกับนาง Zeenat Jahan มีบุตร 2 คน
การศึกษา	
ค.ศ. 1969	ปริญญาตรี สาขาสังคมวิทยา จากมหาวิทยาลัยธากา
ค.ศ. 1970	ปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยธากา
ประสบการณ์การทำงาน	
ค.ศ. 1975 - 2001	- เข้าร่วมราชการในกระทรวงการต่างประเทศ ในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการ กองการบริหารงาน กองวิเทศสัมพันธ์ และกองเอเชียใต้ - ผู้อำนวยการกององค์การระหว่างประเทศและผู้อำนวยการสำนักรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ - อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศและกรมองค์การสหประชาชาติ
ประสบการณ์การประจำการในต่างประเทศ	
ค.ศ. 1981 - 1984	- เลขานุการโท สำนักข้าหลวงใหญ่สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำ สาธารณรัฐอินเดีย
ค.ศ. 1984 - 1987	- เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำ ราชอาณาจักรเบลเยียม โดยมีเขตอาณาครอบคลุมถึงราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และราชรัฐลักเซมเบิร์กและประชาคมยุโรป
ค.ศ. 1991 - 1995	- เลขานุการเอก ที่ปรึกษา และอัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐ ประชาชนบังกลาเทศประจำสหรัฐอเมริกา
ค.ศ. 1996 - 1998	- อัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศประจำ สาธารณรัฐประชาชนจีน
4 มิถุนายน ค.ศ. 2001	- เข้ารับหน้าที่เป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนบังกลาเทศประจำประเทศไทย
8 มิถุนายน ค.ศ. 2001	- เข้าเฝ้าฯ ถวายอักษรสาส์นตราตั้ง

รัฐสภาสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

<u>ชื่อของรัฐสภา</u>	รัฐสภาสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ เป็นระบบสภาเดี่ยว (Unicameral) คือสภาผู้แทนราษฎร (Jatiya Sangsad)
<u>จำนวนสมาชิกสภา</u>	330 คน (ในจำนวนนี้ 30 คน สงวนไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรี ซึ่งเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)
<u>อายุของสภา</u>	5 ปี
<u>เลือกตั้งครั้งล่าสุด</u>	12 มิถุนายน 2539 (1996)
<u>ประธานรัฐสภา</u>	นาย Humayun Rasheed Choudhury

.....

**ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภา
ไทย-บังกลาเทศ**

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยและรัฐสภาบังกลาเทศอยู่ในระดับดี กล่าวคือ รัฐสภาของทั้งสองฝ่าย ได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนซึ่งกันและกัน ดังนี้

ฝ่ายไทย

31 สิงหาคม - 4 กันยายน 2542

- พลเอก วิจิต บุญยะวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา และคณะฯ รวม 4 คน ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ เพื่อเข้าร่วมการประชุมสมาชิกรัฐสภา-เอเชีย ว่าด้วยสันติภาพและความร่วมมือ

ฝ่ายบังกลาเทศ

2-4 สิงหาคม 2542

- นาย Md. Abdul Hamid รองประธานรัฐสภาบังกลาเทศ และ นาย Quazi Munzur-I-Mowla เลขาธิการรัฐสภาบังกลาเทศ ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทย

นอกจากนี้ รัฐสภาของทั้งสองประเทศยังมีความสัมพันธ์กันในระดับพหุภาคี ในรูปการเป็นภาคีสมาชิกสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union-IPU) ร่วมกัน ฉะนั้น การเยี่ยมชมเยือนของสมาชิกรัฐสภาทั้งสองประเทศจะกระทำในลักษณะระหว่างสมาชิกหน่วยประจำชาติไทยและบังกลาเทศในองค์กรดังกล่าว

(parebang/paI)

ข้อมูลกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ

โดยที่รัฐสภาไทย มีนโยบายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสมาชิกรัฐสภาไทยกับสมาชิกรัฐสภานานาประเทศ โดยการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ ขึ้นการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปโดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์และความต้องการของรัฐสภาต่างประเทศ ซึ่งได้จัดตั้งกลุ่มมิตรภาพในลักษณะคล้ายคลึงกันเช่นกัน

การติดต่อเริ่มแรกเพื่อจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ มีขึ้นในปี 2543 โดยเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2543 ฯพณฯ นายซูห์ร็อบ ฮุสเซน (H.E. Mr. Suhrab Hossain) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศได้เข้าเยี่ยมคารวะ นายพิชัย รัตตกุล ประธานรัฐสภา ในขณะนั้น โดยเอกอัครราชทูตฯ ได้เสนอให้รัฐสภาไทยจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ เนื่องจากในบังกลาเทศไม่มีการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพบังกลาเทศ-ไทยอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้ เคยได้หารือเรื่องการจัดตั้งกลุ่มฯ ดังกล่าวกับประธานรัฐสภาบังกลาเทศและเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงธากามาก่อนแล้ว ซึ่งเห็นว่าการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันมากยิ่งขึ้น ประธานรัฐสภาจึงมีดำริเห็นชอบการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงส่งหนังสือเวียนไปยังสมาชิกรัฐสภาเพื่อเชิญชวนให้แสดงความจำนงสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ ซึ่งในการแจ้งเวียนครั้งแรกนี้ มีสมาชิกกลุ่มฯ ชุดแรก (1/2543) จากวุฒิสภาจำนวน 23 คน โดยในการแจ้งเวียนครั้งแรก ยังไม่ได้รับสมัครสมาชิกกลุ่มจากสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวกำลังจะมีการยุบสภา

การดำเนินงานของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย - ปากีสถาน จะอยู่ภายใต้ข้อบังคับของรัฐสภาว่าด้วยกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ ซึ่งข้อบังคับกลุ่มมิตรภาพฯ นี้ ก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาเป็นลำดับ กล่าวคือ นับจากฉบับแรกที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งยังไม่สมบูรณ์ ทำให้ในระยะเริ่มแรก การดำเนินงานของกลุ่มมิตรภาพฯ ต่างๆ ประสบอุปสรรค อาทิ อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง หรือ การยุบสภาผู้แทนราษฎร ทำให้กรรมการบริหารกลุ่มฯ ทั้งชุดต้องสลายไป ดังนั้น ในเวลาต่อมาเพื่อการดำเนินงานของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ มีความต่อเนื่องและเหมาะสมต่อสถานการณ์ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้เห็นชอบให้ยกเลิกข้อบังคับฯ ฉบับดังกล่าว และให้ประกาศใช้ข้อบังคับของรัฐสภาว่าด้วยกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 แทน โดยมีประเด็นสำคัญคือให้กรรมการบริหารกลุ่มมิตรภาพฯ สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมิตรภาพฯ ให้ต่อเนื่องได้ และต่อมาในปี พ.ศ. 2543 นายพิชัย รัตตกุล ประธานรัฐสภา ได้มีดำริให้ปรับแก้ข้อบังคับฯ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในส่วนของการกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มฯ ในส่วนที่เป็นสมาชิกสมทบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย - ปากีสถาน นั้น จะยึดความวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในข้อบังคับของรัฐสภาว่าด้วยกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2543 ข้อที่ 5 ซึ่งกำหนดให้ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างสมาชิกรัฐสภาไทยกับสมาชิกรัฐสภาของต่างประเทศ (อันเป็นประเทศคู่ความสัมพันธ์ทวิภาคี) ติดต่อ ศึกษา แลกเปลี่ยนและนำส่งข่าวสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวาระงานรัฐสภา ตลอดจนแลกเปลี่ยนการเขียนในลักษณะถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติ

ปัจจุบัน (มิถุนายน 2544) กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ มีสมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 52 คน ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 26 คนสมาชิกวุฒิสภา 22 คน และสมาชิกสมทบจากจากอดีตสมาชิกรัฐสภาจำนวน 4 คน โดยการดำเนินงานของกลุ่มจะเป็นไปภายใต้ข้อบังคับของรัฐสภาว่าด้วยกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2543 ซึ่งได้แก้ไขล่าสุดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2544

กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)
(2544- ปัจจุบัน)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	พรรค	จังหวัด	หมายเหตุ
1.	นายกรพจน์ อัสวินวิจิตร	ชาติพัฒนา	-	บัญชีรายชื่อ
2.	นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	ไทยรักไทย	อุดรดิตต์	-
3.	นายจรชน จุฑาโต	เสรีธรรม	บุรีรัมย์	-
4.	นายคำรณ ณ ลำพูน	ประชาธิปัตย์	น่าน	-
5.	นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์	ไทยรักไทย	ศรีสะเกษ	-
6.	นายเจือ ราชสีห์	ประชาธิปัตย์	สงขลา	-
7.	นายชัยวัฒน์ กุลศักดิ์วิมล	ราษฎร	นครพนม	-
8.	นายปัจฉิมดิศ อูมา	นราธิวาส	ความหวังใหม่	-
9.	นายนิพิฐ อินทรสมบัติ	พลัง	ประชาธิปัตย์	-
10.	นายปกรณ์ บูรณุปกรณ์	ไทยรักไทย	เชียงใหม่	-
11.	นายชยุท สุภาพ	ประชาธิปัตย์	เชียงใหม่	-
12.	นายรวลลาภ เข็มทอง	ไทยรักไทย	กรุงเทพฯ	-
13.	นายวิชัย สามิตร	ไทยรักไทย	หนองบัวลำภู	-
14.	นายวิวัฒน์ นิติกาญจนา	ไทยรักไทย	ราชบุรี	-
15.	นายสนั่น สบายเมือง	ไทยรักไทย	กำแพงเพชร	-
16.	นายสมเจตน์ ติมปะพันธ์	ชาติพัฒนา	สุโขทัย	-
17.	นายสมชัย ฉัตรพัฒนศิริ	ชาติพัฒนา	นครราชสีมา	-
18.	พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ	ไทยรักไทย	นครราชสีมา	-
19.	นายสมศักดิ์ โสมกลาง	ชาติพัฒนา	นครราชสีมา	-
20.	นายสาคร พรหมภักดี	เสรีธรรม	สกลนคร	-
21.	นายสุชาติ บรรดาศักดิ์	ไทยรักไทย	นนทบุรี	-
22.	นายสุชาย ศรีสุพล	ไทยรักไทย	ขอนแก่น	-
23.	นายโสภณ ชาร์มย์	ชาติไทย	บุรีรัมย์	-
24.	นายอนันต์ อนันตกุล	ประชาธิปัตย์	-	บัญชีรายชื่อ
25.	นายอรรถพล มามะ	ไทยรักไทย	นราธิวาส	-
26.	นายอลงกรณ์ พลบุตร	ประชาธิปัตย์	เพชรบุรี	-

กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ
(สมาชิกรัฐสภา)

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จังหวัด
1.	หม่อมราชวงศ์กำลูนเทพ เทวกุล	เลย
2.	นายเกษม ชัยสิทธิ์	เพชรบูรณ์
3.	นายคำพันธ์ ป็องปาน	อุดรธานี
4.	นายจรูญ ชัยประกาศกร	สมุทรปราการ
5.	คุณหญิงจินตนา สุขมาก	นนทบุรี
6.	นายจิโรจน์ โชติพันธุ์	ศรีสะเกษ
7.	นายรัชชัย เมืองนาง	หนองบัวลำภู
8.	นายนพดล สมบูรณ์	ลำปาง
9.	พลเอก บัณฑิตย์ มลาฮอร์สุนย์	กาญจนบุรี
10.	นายบุญยืน ศุภสารสาธ	พิษณุโลก
11.	พลตำรวจโท ปรีชา ปฏิบัติสกรกิจ	ชลบุรี
12.	นายปราโมทย์ ไพบรม์	ราชบุรี
13.	นายพิเชฐ พัฒนโชติ	นครราชสีมา
14.	นางเพ็ญศักดิ์ จักขุจินดา	สกลนคร
15.	นายวิทยา มะเสนา	มหาสารคาม
16.	นายวิบูลย์ แซ่มชื่น	กาฬสินธุ์
17.	นายสม ต๊ะยศ	น่าน
18.	นายสมบัติ วรามิตร	กาฬสินธุ์
19.	นายสุทัศน์ จันทรแสงศรี	เพชรบูรณ์
20.	นายอนันตชัย คุณานันทกุล	สมุทรปราการ
21.	นายอาคม ตุลาติลก	เชียงใหม่
22.	พลตรี อินทร์ตัน ยอดบางเตย	เชียงใหม่

(มิถุนายน 2544)

กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-บังกลาเทศ
(สมาชิกสมทบ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สถานภาพทางการเมือง
1.	นางกีระณา สุมาวงศ์	อดีตสมาชิกรัฐสภา
2.	นายทองดี นิคงรัมย์	อดีตสมาชิกรัฐสภา
3.	นายวิบูลย์ เข้มเฉลิม	อดีตสมาชิกรัฐสภา
4	นายสุธรรม วิชชุไตรภพ	อดีตสมาชิกรัฐสภา

(มิถุนายน 2544)

สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
(People's Republic of Bangladesh)

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อทางการ	-สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ (People's Republic of Bangladesh)
ประมุขของรัฐ	-ประธานาธิบดี ซึ่งคนปัจจุบันคือ นาย Shahabuddin Ahmed
หัวหน้ารัฐบาล	-นายกรัฐมนตรี ซึ่งคนปัจจุบันคือ นาง Sheikh Hasina ดำรงตำแหน่งเมื่อเดือนมิถุนายน 2539
รัฐมนตรีต่างประเทศ	-คนปัจจุบันคือ นาย Abdus Samad Azad ดำรงตำแหน่งเมื่อเดือนมิถุนายน 2539
ที่ตั้ง	-ทิศเหนือ ตะวันตก และตะวันออก ติดกับอินเดีย และทิศใต้ติดกับอ่าวเบงกอลและพม่า
พื้นที่	-147,570 ตารางกิโลเมตร
ภูมิประเทศ	พื้นที่เกือบทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม โดยมีภูเขาไม่สูงนักทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงใต้ ระดับที่สูงที่สุดอยู่ที่เนินเขาจิตตะกอง (Chittagong Hill Tracts) มีแม่น้ำใหญ่ๆ ไหลผ่านจำนวนมาก เช่นแม่น้ำ Meghna แม่น้ำ Jamuna แม่น้ำ Brahmaputra และแม่น้ำ Padma เป็นต้น และมีสามเหลี่ยมปากแม่น้ำคงคาขนาดใหญ่ (Mouths of the Ganges) โดยที่พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ในฤดูมรสุมจึงมักประสบปัญหาอุทกภัยอยู่เสมอ
เมืองหลวง	-กรุงธากา (Dhaka)
เมืองสำคัญ	-เมืองจิตตะกอง (Chittagong) เป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดของบังกลาเทศ
เขตการปกครอง	-แบ่งออกเป็น 6 เขต (Divisions) 64 จังหวัด (Districts) 490 อำเภอ (Thanas) 4,451 ตำบล (Unions) และ 59,990 หมู่บ้าน (Villages)
ภูมิอากาศ	-อยู่ในเขตร้อนชื้น มีฝนตกชุกในเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม -ฤดูหนาวมีเจดีย์ในฤดูร้อน (มีนาคม - พฤษภาคม) ประมาณ 24-39 องศา

	เขตเข็ยต และในฤดูหนาว (ต้นวาคม – กุมภาพันธ์) ประมาณ 13.5-26.5 องศาเข็ยต
ประชากร	-ประมาณ 128 ล้านคน ประกอบด้วยชาวเบงกาลี (Bengalee) ร้อยละ 98 ที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 1.5 (ปี 2543) และอายุขัยเฉลี่ยของประชากร 60.8 ปี (ปี 2543)
ศาสนา	-ประชากรร้อยละ 88 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 10 นับถือศาสนาฮินดู และประชากรที่เหลือนับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น พุทธและคริสต์ เป็นต้น
ภาษา	-ภาษาเบงกาลี (Bangla) เป็นภาษาราชการ ภาษาอังกฤษใช้ได้ทั่วไปและใช้ติดต่อกับต่างประเทศ และยังมีภาษาท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อยด้วย
การศึกษา	-อัตราการรู้หนังสือระดับประถมศึกษา ร้อยละ 85.5 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 21.6 อัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ร้อยละ 51.3 -สถาบันการศึกษาประกอบด้วยมหาวิทยาลัยของรัฐ 11 แห่ง และของเอกชน 18 แห่ง วิทยาลัย 2,845 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 12,553 แห่ง และโรงเรียนประถมศึกษา 78,595 แห่ง
วันชาติ	-16 ธันวาคม
ธงชาติ	-พื้นสีเขียวมีวงกลมสีแดงตรงกลาง
วันหยุดราชการ	-ปีใหม่ร้อยละ 17 ของพื้นที่ กิจาธรรมชาติ น้ำท่วมดับ ดำเนิน เกือบ หินปูน
สกุลเงิน	-ตากา (Taka) : ตากา เท่ากับ 100 เปซ่า (Paisa) -1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับประมาณ 57 ตากา (พฤษภาคม 2544)

2. ประวัติศาสตร์โดยสังเขป

- ดินแดนที่เ็นประเทศบังกลาเทศในปัจจุบันมีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1,000 ปี เดิมทีเป็นส่วนหนึ่งของชมพูทวีป (อินเดีย) เกือบเป็นดินแดนที่เจริญรุ่งเรืองของศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธมาเอน ต่อมาพ่อค้าชาวอาหรับ ได้นำศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่จนชาวบังกลาเทศส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมาจนถึงทุกวันนี้

- ในปี 2300 อังกฤษได้เข้าไปยึดครองชมพูทวีป และดินแดนแห่งนี้ก็ได้ตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษเกือบ 200 ปี

- ต่อมาในปี 2490 ดินแดนแถบนี้ได้รับเอกราช แต่บังกลาเทศก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของ ปากีสถาน เรียกกันว่าปากีสถานตะวันออก

- ต่อมาชาวเบงกาลีในปากีสถานตะวันออกไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาลกลาง ซึ่ง อยู่ในปากีสถานตะวันตก เนื่องจากถูกแสวงหาประโยชน์และได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม ซึ่งสร้างความไม่พอใจแก่ชาวเบงกาลีระหว่างปากีสถานตะวันตกและปากีสถานตะวันออก นอกจากนี้ ปากีสถานทั้งสองยังมีความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรมและเชื้อชาติอีกด้วย ชาวเบงกาลี จึงจัดตั้งพรรค Awami League (AL) ขึ้นเมื่อปี 2492 เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาวเบงกาลี โดยมี Sheikh Mujibur Rahman เป็นหัวหน้า

- เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2514 ปากีสถานตะวันออกได้ประกาศแยกตัวเป็นเอกราช ภายใต้ ชื่อสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ทำให้ปากีสถานตะวันตกส่งกองกำลังทหารเข้าปราบปราม อินเดียได้ส่งทหารเข้าไปช่วยเหลือปากีสถานตะวันออก ในที่สุดฝ่ายปากีสถานตะวันตกพ่ายแพ้ ในการรบและยินยอมให้เอกราชแก่บังกลาเทศ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2514

- ในระยะแรก บังกลาเทศปกครองโดยระบอบประธานาธิบดี มีนาย Sheikh Mujibur Rahman หัวหน้าพรรค AL เป็นประมุขของรัฐและฝ่ายบริหารคนแรก (Father of the Nation) ประธานาธิบดี Sheikh Mujibur Rahman ถูกถอดตั้งทหารเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2518 โดยฝีมือนายทหารกลุ่มหนึ่ง การปกครองในระยะแรกนี้ มีการก่อรัฐประหารหลายครั้ง และลอบสังหาร ประธานาธิบดีจนถึงชีวิตหลายคน สถานการณ์ทางการเมืองของบังกลาเทศตกอยู่ในสภาวะ ไร้เสถียรภาพและเป็นการปกครองโดยผู้นำทางทหารตลอดมา กว่า 20 ปี

- พลโท Hussain Mohammad Ershad ประธานาธิบดี (ดำรงตำแหน่งระหว่างปี 2525 – 2533) ได้ถูกกล่าวหาว่ากดดันให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อถ่ายโอนอำนาจการบริหารจาก ประธานาธิบดีไปให้นายกรัฐมนตรี พลโท Ershad ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีในปี 2533 และถูกจำคุกในข้อหาใช้อำนาจรั้งบังหลวง

- ในปี 2533 บังกลาเทศได้จัดการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเป็นครั้งแรก โดยผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรค Bangladesh Nationalist Party (BNP) นำโดยนาง Khaleda Zia ได้รับชัยชนะ และเมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปอีกครั้งในปี 2535 นาง Zia ก็ได้ดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกสมัยหนึ่ง

- เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2539 ประธานาธิบดีบังกลาเทศได้ประกาศยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 12 มิถุนายน 2539 ภายใต้ความกดดันจากสภาประท้วงของพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งประกอบด้วยพรรค Awami League (AL) พรรค Jatiya Party (JP) และพรรค Jamaat-e-Islami

(11) ที่ต้องการให้นาง Khaleda Zia นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรค Bangladesh Nationalist Party (BNP) ลาออก

- ผลการเลือกตั้งทั่วไปพบว่า พรรคฝ่ายค้านได้รับชัยชนะและนาง Sheikh Hasina หัวหน้าพรรค AL (บุตรสาวของอดีตนายกรัฐมนตรี Sheikh Mujibur Rahman) ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายใต้รัฐบาลผสมครั้งแรกของบังกลาเทศ ระหว่างพรรค AL และพรรค JP ที่มีพลโท Ershad อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าพรรค และได้ไปัญญาตนเองเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2539 แต่ต่อมาในเดือนกันยายน 2540 พรรค JP ได้ถอนตัวออกจากรัฐบาลและเห็นเป็นแนวร่วมฝ่ายค้านกับพรรค BNP

- ตามรัฐธรรมนูญของบังกลาเทศ คณะรัฐมนตรีจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ดังนั้น รัฐบาลชุดปัจจุบันของบังกลาเทศจะครบวาระในวันที่ 12 กรกฎาคม 2544 หลังจากนั้น ประธานาธิบดีจะแต่งตั้งรัฐบาลรักษาการที่มีความเป็นกลางเพื่อดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั่วไปที่บริสุทธิ์และยุติธรรมขึ้นภายใน 90 วัน

3. การเมืองการปกครอง

3.1 ระบบการปกครอง

- ประเทศระบบารประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีการเลือกตั้ง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศและมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

3.2 ระบบการปกครอง

ฝ่ายนิติบัญญัติ : รัฐสภามีเพียงสภาเดียว คือ Jatiya Sangsad ประกอบด้วยสมาชิก 330 คน 120 คน มาจากการเลือกตั้งทั่วไปทุก 5 ปี และอีก 50 คน สังก่อนไว้สำหรับสตรี ซึ่งจะได้รับคัดเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทน ประธานรัฐสภาคนปัจจุบัน คือ นาย Humayun Rasheed Choudhury

ฝ่ายบริหาร : ประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐมาจากทางอ้อมโดยรัฐสภาและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้คำแนะนำของนายกรัฐมนตรีและคณะที่ปรึกษาพิเศษที่มีในชั้นพิธีการ มีอำนาจในการแต่งตั้งหรือถอดถอนนายกรัฐมนตรี หัวหน้าคณะผู้พิพากษาและคณะผู้พิพากษา แต่เมื่ออยู่ในฐานะผู้ว่าการขงละที่

ไม่มีรัฐบาล ประธานาธิบดีจะมีอำนาจเพิ่มขึ้นในการควบคุมกระทรวงกลาโหมและสามารถประกาศกฎอัยการศึก รวมทั้งสามารถยุบสภาฯ ตามที่ได้รับการเสนอโดยนายกรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐบาลชั่วคราวได้ ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นาย Shahabuddin Ahmed

พรรคที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภาจะได้รับโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาลก่อน โดยหัวหน้าพรรคที่ได้รับเสียงข้างมากจะได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดีให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน คือ นาง Sheikh Hasina ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี 2539

ฝ่ายตุลาการ : ใช้ระบบศาลแบบอังกฤษ โดยมีทั้งศาลแพ่งและศาลอาญา โดยศาลฎีกา (Supreme Court) เป็นศาลสูงสุดซึ่งแบ่งเป็นสองส่วนคือ Appellate Division และ High Court Division และยังมีศาลระดับล่าง ได้แก่ district courts, thana courts และ village courts นอกจากนี้ยังมีศาลพิเศษอื่นๆ เช่น ศาลครอบครัว ศาลแรงงาน เป็นต้น

3.3 พรรคการเมือง

พรรครัฐบาล : พรรค Awami League (AL) ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเมื่อปี 2539 โดยได้รับเลือก 146 ที่นั่ง และ ได้จัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรค Jatiya Party (JP) ของอดีตประธานาธิบดี Ershad แต่ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2540 พรรค JP ได้ถอนตัวออกจากรัฐบาลและเข้าเป็นแนวร่วมฝ่ายค้านกับพรรค BNP พรรค AL จึงเป็นรัฐบาลบริหารประเทศแต่เพียงพรรคเดียว

พรรคฝ่ายค้าน : ได้แก่ พรรค Bangladesh Nationalist Party (BNP) มีคะแนนเสียง 116 เสียง พรรค Jatiya Party (JP) มีคะแนนเสียง 31 เสียง พรรค Jamaat-e-Islami (JI) มีคะแนนเสียง 3 เสียง ฯลฯ

3.4 นโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลปัจจุบัน

นโยบายเศรษฐกิจ : รัฐบาลบังกลาเทศพยายามที่จะปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจตามแนวทางของรัฐบาลชุดก่อน ๆ ที่ได้ยึดถือมาตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 1990 โดยมีนโยบายเศรษฐกิจเสรี มีจุดมุ่งหมายที่จะเปิดเสรีทางการค้า ทั้งในรูปโครงสร้างทางอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการจุดเจาะแก่ผู้ประกอบการ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการด้านการเงินการคลัง และส่งเสริมอุตสาหกรรมประมงในอ่าวเบงกอล รัฐบาลบังกลาเทศยังส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีการจัดตั้งเขตส่งเสริมการส่งออกพิเศษ (Export Processing Zone - EPZ) ซึ่งจะให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสิทธิลดหย่อนทางด้านภาษี ทั้งนี้ รัฐบาลบังกลาเทศได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับอุตสาหกรรมด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์และ

อุตสาหกรรมที่มีพื้นฐานมาจากภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายนำรัฐบาล
รัฐวิสาหกิจและส่งเสริมให้ภาคเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในภาค
เศรษฐกิจที่สำคัญๆ เช่น พลังงาน โทรคมนาคม ท่อเรือ และโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน
ทางเศรษฐกิจ

รัฐบาลของนาง Hasina ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเกษตร เพื่อยกระดับ
ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งมีการกำหนด
อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเพื่อประกันรายได้ของผู้ใช้แรงงานและให้ความสำคัญกับการส่งออก
แรงงานไปต่างประเทศ โดยเฉพาะตะวันออกกลางและเอเชียตะวันออก

นโยบายต่างประเทศ : รัฐบาลบังกลาเทศมีนโยบายต่างประเทศที่จะกระชับ
ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศตะวันตก และกลุ่มประเทศมุสลิม โดยดำเนิน
นโยบายต่างประเทศอย่างอิสระ นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการทูตเชิงเศรษฐกิจเพื่อแก้ไขปัญหา
เศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ อันเนื่องมาจากปัญหาความไม่สงบทางการเมืองภายในที่ส่งผล
กระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของบังกลาเทศ รวมทั้งการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีของประเทศ
ในเวทีระหว่างประเทศ บังกลาเทศเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติเมื่อปี 2517 นอกจากนี้ยังเป็น
สมาชิกองค์การการประมุขอิสลาม (OIC) เป็นสมาชิกกลุ่ม NAM รวมทั้งเป็นสมาชิก
SAARC และเป็นสมาชิกก่อตั้งกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจบังกลาเทศ - อินเดีย - พม่า -
ศรีลังกา - ไทย (BIMST-EC) บังกลาเทศเข้าเป็นสมาชิก Indian Ocean Rim เมื่อปี 2542 พร้อมกับ
ไทย

นโยบายด้านความมั่นคง : รัฐบาลของนาง Hasina ได้ให้ความสำคัญกับการ
ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ที่มีอิทธิพลร้ายแรง การปราบปรามการก่อการร้าย อาชญากรรม
และอาชญากรรม โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการดูแลเรื่องการก่อการร้ายขึ้นและธนาคารโลกเป็นผู้
จัดสรรกองทุนสำหรับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบ
เรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ

4.เศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)	:	124,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (2541)
รายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP per capita)	:	283 ดอลลาร์สหรัฐฯ (2541)
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	:	ร้อยละ 4.8 ในปีงบประมาณ 2542 (กรกฎาคม 2541 - มิถุนายน 2542)
อัตราเงินเฟ้อ	:	ร้อยละ 9 (ธันวาคม 2542)
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	:	เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปอดิบและผลิตภัณฑ์ปอ

<u>สินค้านำเข้า</u>	:	หนังสือตัวและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ใบชา และอาหารสดแช่แข็ง โดยเฉพาะกุ้งสดแช่แข็ง อาหาร ซึ่งขอ นำเข้าภาษีโตรีเยียม และสินค้าทุน (capital goods)
<u>ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ</u>	:	สหรัฐฯ เยอรมนี อิตาลี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย อินเดีย และจีน
<u>ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ</u>	:	ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ลิกไนต์ หินปูน (limestone) ดินขาวสำหรับทำเซรามิก และซิลิกา (ทรายที่ใช้ในการผลิตเครื่องแก้ว)
<u>ปริมาณเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ</u>	:	1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (2542)

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจในปีงบประมาณ 2542 (กรกฎาคม 2541 – มิถุนายน 2542) มีอัตราการขยาย 4.8 ลดลงจากปีก่อนซึ่งมีอัตราร้อยละ 5.7 อันเป็นผลกระทบมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียและอุทกภัยครั้งใหญ่ในบังกลาเทศในช่วงปี 2541 รวมทั้งการส่งออกสินค้าสำคัญ ๆ โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป และอาหารแช่แข็งต้องเผชิญกับการแข่งขันในตลาดที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2542 การส่งออกของบังกลาเทศมีการขยายตัวเพียงร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับอัตราการขยาย 16.8 ในปี 2541 ในขณะที่การนำเข้ามีการขยายตัวร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับในปี 2541 ที่มีการขยายตัวร้อยละ 5.1 อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่รัฐบาลบังกลาเทศได้ประกาศลดค่าเงินตากาตาร้อยละ 2 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2542 ก็น่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการส่งออกในปีให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (AIDB) คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของบังกลาเทศในปีนี้จะมีการขยายตัวในอัตราร้อยละ 6 ในขณะที่ภาวะเงินเฟ้อจะลดลงจากร้อยละ 9 ในปี 2542 เหลือร้อยละ 8 ในปี 2543 อย่างไรก็ตาม บังกลาเทศยังมีปัญหาในภาคธุรกิจการเงินซึ่งกำลังเผชิญกับปัญหาสภาพคล่อง โดยมีการประมาณการณ์ว่า non - performing loan จะมีอัตราสูงถึง 1 ใน 3 ของปริมาณเงินกู้ทั้งหมดและหากรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้ำด้วยการลดขนาดและเพิ่มประสิทธิภาพของภาคการธนาคาร ได้ก็จะส่งผลกระทบต่อกระแสเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมได้ในอนาคต

นอกจากนี้ รัฐบาลบังกลาเทศยังพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก
 คงจะเห็นได้ว่าในปีงบประมาณ 2541 งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลมาจากเงินช่วยเหลือถึง
 64,820 ล้านดอลลาร์ ในขณะที่งบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บรายได้ของรัฐมีเป็นจำนวนทั้งสิ้น
 196,240 ล้านดอลลาร์ ทำให้ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือสามารถลดหนี้รัฐบาลบังกลาเทศให้ยี่สิบวัน
 ในพันธกรณีที่จะปฏิรูประบบสถาบันการเงิน การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ความคุ้มครองเงินเฟ้อ
 เสริมสร้างศรัทธาเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ เสริมสร้างประสิทธิภาพของรัฐในการจัดการ
 เศรษฐกิจมหภาคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างบังกลาเทศกับนานาประเทศ

ความสัมพันธ์กับอินเดีย

บังกลาเทศมีความสัมพันธ์อันดีกับอินเดียมาโดยตลอดมาตั้งแต่การก่อตั้งประเทศ อินเดีย
 เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอิทธิพลมากต่อบังกลาเทศและได้เคยส่งกองกำลังทหารช่วยเหลือ
 บังกลาเทศในช่วงสงครามเพื่อแยกตัวเป็นเอกราช และภายหลังจากที่นาง Sheikh Hasina หัวหน้า
 พรรค Awami League (AL) เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2539 ความสัมพันธ์ระหว่าง
 บังกลาเทศกับอินเดียยังมีความแน่นแฟ้นมากขึ้น เนื่องจากพรรค AL มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับ
 อินเดียมาก่อน

อย่างไรก็ดี ปัญหาการแบ่งปันน้ำในแม่น้ำคงคาระหว่างบังกลาเทศกับอินเดียเป็นปัญหา
 ขัดแย้งระหว่างประเทศทั้งสองมานานกว่า 30 ปี เนื่องจากอินเดียได้สร้างประตูกั้นน้ำเขื่อน
 Farakka บนแม่น้ำคงคา (Ganges River) เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ก่อนที่แม่น้ำจะไหลผ่าน
 ไปยังบังกลาเทศซึ่งส่งผลให้บังกลาเทศขาดแคลนน้ำ อย่างไรก็ดี นาง Hasina นายกรัฐมนตรีได้
 เดินทางไปเยือนอินเดียอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนธันวาคม 2539 และได้ร่วมลงนามในสนธิ-
 สัญญาแบ่งปันน้ำในแม่น้ำคงคาฉบับใหม่กับนาย H.D. Deve Gowda นายกรัฐมนตรีอินเดีย (ใน
 ขณะนั้น) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองดีขึ้นมาก

นอกจากนี้ บังกลาเทศและอินเดียยังมีปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตแดนซึ่งทั้ง
 สองประเทศมีร่วมกันยาวประมาณ 4,000 กิโลเมตร ถึงแม้ว่าเขตแดนส่วนใหญ่จะมีการปักปัน
 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ดียังมีเขตแดนบางส่วนที่ยังมีปัญหา รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับดินแดน
 หลายส่วนซึ่งมีการอ้างสิทธิจากทั้งสองประเทศ และเมื่อเดือนเมษายน 2544 ได้เกิดความตึงเครียด
 ขึ้นเนื่องจากบังกลาเทศได้ปฏิบัติภารกิจทางทหารต่อกองกำลังเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนของ
 อินเดีย โดยยึดหมู่บ้าน Padua ซึ่งอยู่บริเวณเขตแดนบังกลาเทศ-อินเดียแต่อยู่ในความครอบครอง
 ของอินเดียไว้ โดยกล่าวว่าเป็นการยึดคืนดินแดนซึ่งถูกอินเดียยึดไประหว่างที่บังกลาเทศทำ

สงครามเพื่อเอกราชจากปากีสถานในค.ศ. 1971 รวมทั้งยังเกิดการปะทะกันระหว่างกองกำลังของสองประเทศในเมือง Kurigram อีกด้วย ส่งผลให้วิถีทหารบาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งสองฝ่าย ต่อมาฝ่ายบังกลาเทศยอมถอนทหาร อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของสองประเทศได้เริ่มมีการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเรื่องดินแดนและเขตแดนที่ตั้งถงเป็นปัญหาอยู่ระหว่างกันอย่างจริงจังแล้ว

ความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ

ภายหลังจากที่บังกลาเทศได้รับเอกราช เมื่อปี 2514 ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับบังกลาเทศก็ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับสูงหลายครั้ง อาทิ ประธานาธิบดี Zia Ul-Haq เยือนสหรัฐฯ ในปี 2526 และปี 2531 ประธานาธิบดี Ershad เยือนสหรัฐฯ ในปี 2533 นาง Hillary Clinton อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐฯ เยือนบังกลาเทศเมื่อปี 2538 นายกรัฐมนตรี Sheikh Hasina เยือนสหรัฐฯ เมื่อปี 2542 ประธานาธิบดี Bill Clinton เยือนบังกลาเทศเมื่อเดือนมีนาคม 2543 และนายกรัฐมนตรี Sheikh Hasina เยือนสหรัฐฯ ทั้งนี้ สหรัฐฯ มีเป้าหมายสำคัญที่จะมุ่งส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจและเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยในบังกลาเทศให้เข้มแข็ง

ฝ่ายสหรัฐฯ มีความสนใจในแก๊สที่มีอยู่เป็นจำนวนมากของบังกลาเทศเป็นอย่างมาก โดยสนับสนุนให้บริษัทน้ำมันของสหรัฐฯ เช่น UNOCAL, CHEVRON, TEXACO, PANGEA และ ENRON มีส่วนในการผลิตแก๊สธรรมชาติในบังกลาเทศ อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรี Hasina ได้ชี้ว่า บังกลาเทศจะส่งออกแก๊สก็ต่อเมื่อมีส่วนที่ผลิตได้เกินกว่าความต้องการที่คงสำรองใช้ภายในประเทศเป็นระยะเวลา 50 ปีเท่านั้น ทั้งนี้ ทั้งสองประเทศได้มีการลงนามใน Strategic Objective Agreement

สหรัฐฯ ไม่ได้มีปฏิกริยาตอบรับข้อเรียกร้องของบังกลาเทศในด้านต่าง ๆ เท่าไร โดยเฉพาะข้อเรียกร้องให้ส่งตัวฆาตกรที่สังหารบิดาของนายกรัฐมนตรี Hasina จำนวน 3 คน ที่ไปลี้ภัยอยู่ในสหรัฐฯ กลับมาดำเนินคดีในบังกลาเทศ และการยกเลิกหนี้สินภายใต้ PL480 จำนวนประมาณ 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในปัจจุบัน บังกลาเทศได้รับความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการจากสหรัฐฯ เป็นมูลค่าสูงถึงปีละประมาณ 94 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และได้รับความช่วยเหลือภายใต้โครงการ "food-for-peace" ของสหรัฐฯ ที่ให้ผ่าน FAO อย่างต่อเนื่อง

ขบวนการสหภาพเกษตรกร

บังกลาเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพม่าในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีระบอบคอมมิวนิสต์ต่อกัน โดยพยายามเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาคที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน ได้แก่ ปัญหาผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงยา (Rohingya) ที่อพยพจากพม่าเข้ามาอยู่ใน

ค่ายผู้อพยพที่ Cox's Bazaar ทางตอนใต้ของบังกลาเทศกว่า 300,000 คน ผลจากการเจรจาและความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองกับ UNHCR ทำให้สามารถส่งกลับผู้ลี้ภัยไปทั้งหมดได้เป็นจำนวนมาก โดยในปัจจุบันยังมีผู้ลี้ภัยชาว Rohingya เหลืออยู่ในบังกลาเทศอีกประมาณ 21,000 คน

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตแดนซึ่งทั้งสองประเทศมีส่วนร่วม ชาวประมาณ 240 กิโลเมตร เมื่อเดือนมกราคม 2544 ได้เกิดความตึงเครียดขึ้น เนื่องจากภาพข่าวได้ก่อสร้างเขื่อนในแม่น้ำ Naul ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนธรรมชาติของสองประเทศ ทำให้บังกลาเทศไม่พอใจเนื่องจากพม่าไม่ได้แจ้งให้บังกลาเทศทราบล่วงหน้า เป็นการขัดต่อความตกลงปักปันเขตแดนระหว่างบังกลาเทศ-พม่าที่ทั้งสองประเทศได้ลงนามกันไว้เมื่อค.ศ. 1966 และการสร้างเขื่อนดังกล่าวจะทำให้กระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางมีผลให้เส้นเขตแดนเปลี่ยนไป อย่างไรก็ตามรัฐบาลของสองประเทศไม่ต้องการให้ปัญหาดังกล่าวบานปลาย จึงได้ลงนามในความตกลงเพื่อยุติความขัดแย้งระหว่างกัน โดยพม่ายอมรับที่จะระงับการก่อสร้างเขื่อน

ความสัมพันธ์กับเนปาล

บังกลาเทศมีความสัมพันธ์อันดีกับเนปาล โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนอย่างสม่ำเสมอ สมเด็จพระราชาธิบดี Birendra แห่งเนปาลได้เสด็จเยือนบังกลาเทศถึง 4 ครั้ง ในขณะที่ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีบังกลาเทศก็ได้เดินทางเยือนเนปาลหลายครั้ง นอกจากนี้ในด้านเศรษฐกิจ บังกลาเทศได้ร่วมมือกับเนปาล จีน อินเดีย และญี่ปุ่น ในการดำเนิน โครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจแห่งเอเชียใต้ (South Asian Growth Quadrangle - SAGQ) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคเอเชียใต้ให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในภูมิภาคให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ ความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาการใช้พลังงานจากคู่ม่าน้ำระหว่างประเทศ ความร่วมมือในด้านการพลังงาน การค้า การท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม

.....
กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

กองเอเชียใต้

กรกฎาคม 2544

ข้อมูลการค้าไทย - บังกลาเทศ

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

- 1.1 **กาดรรมการ** : - ลงนามข้อตกลงทางการค้า เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2520 (1977)
- จัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-บังกลาเทศ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2529 (1986)
- จัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-บังกลาเทศ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2525 (1982)
- ลงนามความตกลงยกเว้นภาษีซ้อน เมื่อ 20 เมษายน 2540
- จัดตั้งความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างบังกลาเทศ-อินเดีย-ศรีลังกา-ไทย (BIST-EC) เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2540 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจบังกลาเทศ-อินเดีย-พม่า-ศรีลังกา และไทย (BIMST-EC) เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2540
- 1.2 **กาดเอกชน** : - ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าระหว่างสหภาพการค้าแห่งประเทศไทยกับสหพันธ์การค้าและอุตสาหกรรมแห่งบังกลาเทศ
- บันทึกความเข้าใจระหว่างหอการค้าไทยและหอการค้าและอุตสาหกรรมที่นครหลวงঢাকা เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2539

2. การค้าระหว่างไทย - บังกลาเทศ

2.1 **การค้ารวม** ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (1996-2000) การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ย 182.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6 ในปี 2000 มีมูลค่ารวม 265.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.4 จากปี 1999 โดยไทยได้ดุลการค้า 180.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ตารางที่ 1)

ในปี 2001 (ม.ค.-มี.ค.) การค้ารวมมีมูลค่า 71.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2000 ร้อยละ 18.4 และไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 60.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

2.2 **การส่งออก** ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (1996-2000) การส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ย 153.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 ในปี 2000 มีมูลค่า 222.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.6 จากปี 1999

ในปี 2001 (ม.ค.-มี.ค.) การส่งออกมีมูลค่า 66.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2000 ร้อยละ 23.2

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ปูนซีเมนต์ เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายเส้นใยประดิษฐ์ ผ้าผืน ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ สิ่งทออื่นๆ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม เคมีภัณฑ์ และกระดาษ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น (ตารางที่ 2)

2.3 การนำเข้า ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (1996-2000) การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ย 28.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.5 ในปี 2000 มีมูลค่า 42.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4 จากปี 1999

ในปี 2001 (ม.ค.-มี.ค.) การนำเข้ามีมูลค่า 5.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2000 ร้อยละ 19.7

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เส้นใยใช้ในการทอ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง หนังกุ้งและหนังฟอก ผ้าผืน เสื้อผ้า รองเท้า และผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ ด้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็กปลาหมึกสดแช่เย็นแช่ ยางรถยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 3)

3 สินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกและนำเข้า

3.1 สินค้าส่งออก ได้แก่ น้ำตาลทราย หมาก ผลิตภัณฑ์พลาสติก เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น

3.2 สินค้านำเข้า ได้แก่ ปุยเคมี สัตว์น้ำทะเลแช่แข็ง หนังและผลิตภัณฑ์หนัง เป็นต้น

4. ปัญหาการค้าทวิภาคี

4.1 สินค้าที่ซื้อขายระหว่างกันมีน้อยชนิด โดยเฉพาะรายการสินค้านำเข้าจากบังกลาเทศมีไม่กี่รายการเท่านั้น คือ สัตว์น้ำทะเลแช่แข็ง ปุย เคมีภัณฑ์ และหนังสัตว์ เป็นผลให้ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับบังกลาเทศมาโดยตลอด และเกิดช่องว่างทางการค้าระหว่างประเทศทั้งสอง

4.2 ประเทศทั้งสองต่างเป็นประเทศเกษตรกรรม มีสินค้าส่งออกหลายชนิดคล้ายคลึงกันทำให้การค้าระหว่างกันมีข้อจำกัด

4.3 ตลาดบังกลาเทศมีอำนาจซื้อค่อนข้างต่ำ และขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเท่านั้น ผู้ส่งออกไทยจึงไม่ค่อยสนใจตลาดนี้มากนัก

4.4 สภาพเศรษฐกิจของบังกลาเทศมีแนวโน้มที่จะเติบโตในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากปัญหาความไม่สงบทางการเมืองและภัยธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพยายามส่งเสริมนโยบายเปิดตลาดเสรีและนโยบายการเงินการคลังที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต่างประเทศเห็นว่า ยังมีช่องทางการลงทุนในบังกลาเทศ

4.5 นักลงทุนยังขาดความมั่นใจในเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างมากก็ตาม

ตารางที่ 1 : สถิติการค้ารวมระหว่างไทย-บังกลาเทศ

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2535(1995)	212.9	.2	139.6	193.0	130.2	19.9	296.8	173.2
2539(1996)	124.9	.1	-41.3	105.8	-45.3	19.3	-2.8	86.3
2540(1997)	154.3	.1	23.6	140.2	32.7	14.2	-26.7	126.0
2541(1998)	161.5	.2	4.2	133.7	-4.6	27.8	96.3	106.0
2542(1999)	206.8	.2	27.7	165.3	23.8	41.0	47.6	124.3
2543(2000)	265.0	.2	28.4	222.8	34.6	42.4	3.4	180.2
2544(2001) (ม.ค.-มี.ค.)	71.9	.2	18.4	66.4	23.2	5.5	-19.7	60.9

ตารางที่ 2 : สถิติการส่งออกไปยังบังกลาเทศ

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการ	2541	2542	2543	%Δ 44/43	2544 (ม.ค.-มี.ค.)
1. ปูนซีเมนต์	12.4	17.9	29.6	65.2	14.8
2. เม็ดพลาสติก	14.7	13.0	28.5	119.2	10.5
3. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	4.9	19.6	14.8	-24.3	6.3
4. ด้ายเส้นใยประดิษฐ์	6.1	6.6	8.8	32.7	5.4
5. ผ้าผืน	30.6	27.3	25.5	-6.4	5.2
6. ยูนิติน ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ	7.6	6.8	8.8	29.8	2.6
7. สิ่งทออื่นๆ	3.1	6.3	8.1	29.3	2.2
8. ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	7.6	5.3	5.0	-4.0	2.1
9. เคมีภัณฑ์	5.7	4.5	6.9	52.7	1.6
10. กระดาษ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์	2.9	3.8	5.9	65.2	1.4
รวมสินค้า 10 รายการ	94.5	110.9	141.9	27.9	52.3
อื่น ๆ	39.2	54.4	80.7	48.3	14.1
รวม	133.7	165.3	222.8	34.6	66.4

ตารางที่ 3 : สถิติการนำเข้าสินค้าจากบังกลาเทศ

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

รายการ	2541	2542	2543	%Δ 44/43	2544 (ม.ค.-มี.ค.)
1. เส้นใยไหมในการทอ	0.0	0.2	10.8	4836.0	4.2
2. กุ้งสด แช่แข็ง แช่แข็ง	19.1	17.9	21.3	18.6	0.5
3. หมันดิบและหมันฟอก ปุย	0.3	0.4	0.5	30.5	0.2
4. ผ้าผืน	0.0	0.2	0.3	108.7	0.2
5. เสื้อผ้า รองเท้า และผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	0.0	0.0	0.1	2142.2	0.1
6. ด้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็ก	0.1	0.2	0.2	36.8	0.1
7. ปลาหมึกสด แช่แข็ง แช่แข็ง	0.2	0.3	0.3	-3.8	0.0
8. ยางรถยนต์	0.0	0.0	0.0	305.8	0.0
9. เครื่องจักรไ ส่ฟันและส่วนประกอบ	0.1	0.0	0.1	125.2	0.0
10. เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	0.0	0.0	0.0	-	0.0
รวม 10 รายการ	19.8	19.2	33.6	74.6	5.3
อื่น ๆ	8.0	21.8	6.8	59.6	0.2
รวม	27.8	41.0	42.4	3.4	5.5

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

หมายเหตุ : สัดส่วน - เปรียบเทียบการค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด % Δ - % การเปลี่ยนแปลง

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของบังกลาเทศ

ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) (2541)	124,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
รายได้ประชาชาติ (GNP) (2541)	283 ล้านดอลลาร์
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (กรกฎาคม 2541-มิถุนายน 2542)	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.8
การว่างงาน(2539)	ร้อยละ 35.2
อัตราเงินเฟ้อ (ธันวาคม 2542)	ร้อยละ 9
มูลค่าการส่งออก (2541)	5.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
มูลค่าการนำเข้า (2541)	8.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้าส่งออกสำคัญ	เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปอดิบและผลิตภัณฑ์ปอ หนังสือสัตว์ และผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ไบซา กุ้งสดแช่แข็ง และอาหารสดแช่แข็ง
สินค้านำเข้าสำคัญ	อาหาร สิ่งทอ น้ำมันปิโตรเลียม และวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้ในการ การผลิตสินค้า
ตลาดส่งออกสำคัญ	สหรัฐฯ เยอรมนี อิตาลี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮองกง อินเดีย และจีน
ความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทย (ม.ค. - มี.ค. 2544)	
ปริมาณการค้า	71.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
ดุลการค้า	ไทยได้เปรียบดุลการค้า 60.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
มูลค่าสินค้านำเข้า	5.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้านำเข้าสำคัญ	เส้นใยใช้ในการทอ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง หนังสือและ หนังสือปก ผ้าฝ้าย เสื้อผ้า รองเท้า และผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ ด้ายทอผ้าและด้ายเส้นเล็กปลาหมึกสดแช่เย็น ขากรถยนต์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องมือเครื่องใช้ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
มูลค่าสินค้าส่งออก	66.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้าส่งออกสำคัญ	ปูนซีเมนต์ เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายเส้นใยประดิษฐ์ ผ้าฝ้าย ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ สิ่งทออื่นๆ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม เคมีภัณฑ์และกระดาษ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์

ข้อมูลประเทศไทย

พื้นที่	513,115 ตารางกิโลเมตร
พื้นที่เพาะปลูก	ร้อยละ 34
ประชากร (2542)	61.7 ล้านคน
อัตราการเกิด (2541)	ร้อยละ 1.4
อัตราการตาย (2541)	ร้อยละ 0.6
อัตราการรู้หนังสือ (2543)	ร้อยละ 93
อัตราการว่างงาน (2542)	ร้อยละ 3.3
มูลค่าการค้า (ม.ค.-พ.ย. 2543)	4,782,836 ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	ญี่ปุ่น อาเซียน สหรัฐฯ สหภาพยุโรป และประเทศอื่นๆ
มูลค่าสินค้าเข้า (ม.ค.-พ.ย. 2543)	2,264,639 ล้านบาท
สินค้าเข้าสำคัญ (ม.ค. - พ.ย. 2543)(5 อันดับแรก)	เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า น้ำมันดิบ เครื่องจักร ใช้ในอุตสาหกรรม และเคมีภัณฑ์
มูลค่าสินค้าออก (ม.ค. - พ.ย. 2543)	2,518,197 ล้านบาท
สินค้าออกสำคัญ (ม.ค.- พ.ย. 2543) (5 อันดับแรก)	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วน- ประกอบและเม็ดพลาสติก
ดุลการค้า (ม.ค.- พ.ย. 2543)	253,558 ล้านบาท
ดุลการชำระเงิน (ม.ค.- พ.ย. 2543)	- 79,000 ล้านบาท
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ม.ค. - พ.ย. 2543)	330,900 ล้านบาท
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (2542)	4,615,388 ล้านบาท
อัตราการเจริญเติบโตของ GDP (2541)	ร้อยละ - 8.5
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) (2542)	4,488,952 ล้านบาท

รายได้ประชาชาติ (2542)	3,317,727 ล้านบาท
รายได้ต่อบุคคล (2542)	72,754 บาท/ปี
อัตราเงินเฟ้อ (ม.ค. - พ.ย. 2543)	ร้อยละ 1.6

ข้อมูลไทย/3.4/(Y)

